

**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ РАУФА АБЛЯЗОВА**

**ЧЕРКАСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ
АКАДЕМІЇ ЕКОНОМІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ**

**ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СУСА**

VII учнівсько-студентська конференція

**МОЛОДІЖНА НАУКА У КОНТЕКСТІ
СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ КРАЇНИ**

7 грудня 2023 р

Черкаси 2023

Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова

**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ РАУФА
АБЛЯЗОВА**

**ЧЕРКАСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ
АКАДЕМІЇ ЕКОНОМІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ**

**ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТУСА**

***МОЛОДІЖНА НАУКА У КОНТЕКСТІ
СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ***

VII учнівсько-студентська конференція

Збірник тез доповідей

7 грудня 2023 р.

Черкаси

*Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова
2023*

Молодіжна наука у контексті суспільно-економічного розвитку країни: збірник тез доповідей учасників VII учнівсько-студентської конференції / за ред. Сукач О.М. Черкаси, 7 грудня 2023 р. Черкаси: Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова, 2023. 526. [укр., рос., англ., нім., польс. мови].

Основною метою конференції є вирішення стратегічних питань повоєнного відродження України та розвитку науки з позиції прогресивного студентства та учнів.

Подані матеріали містять методологічні та методичні підходи, що можуть заслуговувати на увагу широкого кола читачів.

Організаційний комітет вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є беззаперечними. Разом з тим, вважаємо можливим їхню публікацію з метою обговорення.

Редакція збірника не несе відповідальність за якісний зміст і оформлення авторських статей (стилістичні, орфографічні помилки тощо).

Матеріали подаються в авторській редакції. Відповідальність щодо дотримання академічної доброчесності покладається на авторів поданим матеріалів.

© Колектив авторів, 2023

© Східноєвропейський університет
імені Рауфа Аблязова, 2023

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ <i>Шишкіна Марина</i>	122
РОЗШИРЕННЯ ФУНКЦІЙ ТА ПОСЛУГ НФКУ В УКРАЇНІ <i>Анастасія Щербанич</i>	125
ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ УКРАЇНИ <i>Косов Артем</i>	127
ДОСТУПНІСТЬ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ <i>Каліш Іванна</i>	129
РОЗВИТОК ПЛАТІЖНИХ ПОСЛУГ БАНКІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ <i>Правник Аліна</i>	132
ОПТИМІЗАЦІЯ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ НА ОСНОВІ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ <i>Пікалов Дмитро</i>	135
ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ БАНКУ <i>Стогній Зоряна</i>	137
УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКОСТІ БАНКУ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ <i>Манченко Вікторія</i>	141
ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ РЕСУРСІВ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ <i>Данилюк Андрій</i>	144
ЦИФРОВІЗАЦІЯ ДЕПОЗИТНИХ ПОСЛУГ <i>Лупко Дар'я</i>	146
РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННОГО ФАКТОРИНГУ В УКРАЇНІ <i>Тимофієва Дарія</i>	149
МОДЕЛЮВАННЯ ВАЛЮТНОГО КУРСУ НА ВАЛЮТНОМУ РИНКУ <i>Коновалов Олександр</i>	153
СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ <i>Шиятий Олег</i>	156
СУЧАСНІ СТРАХОВІ ІНСТРУМЕНТИ МІНІМІЗАЦІЇ КРЕДИТНИХ РИЗИКІВ <i>Кінаш Олена</i>	158
ВІЙСЬКОВІ РИЗИКИ – НОВИЙ ІНСТРУМЕНТ СТРАХОВОГО ЗАХИСТУ <i>Щепак Олександр</i>	160

Література

1. Аврамчук Л. А. Ризик-менеджмент як метод управління кредитним портфелем банку [Електронний ресурс] URL до ресурсу: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/5.1/3.pdf>.

2. Вовчак О.Д., Сениць П.М., Канцір І.А. Системні ризики банківського та реального секторів національної економіки в контексті забезпечення фінансової стабільності. *Європейські перспективи*. 2017. № 2. С. 5–15.

3. Жердецька Л.В. Концептуальні засади системного ризику в банківському секторі. Науковий вісник *Ужгородського національного університету*. 2017. № 14(1). С. 94–99.

4. Прасолова С.П. Системний ризик банківського сектору України: оцінка основних джерел, чинників, наслідків та напрямів регулювання. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2019. № 1(92). С. 54–64.

6. Швець Н.Р. Визначення величини економічного капіталу як метод управління інтегральним фінансовим ризиком банку. *Вісник причорноморських економічних студій*. 2016. № 6. С. 168–174.

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ БАНКУ

Стогній Зоряна, здобувач вищої освіти 2 року магістратури спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування» Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця Науковий керівник: д.е.н., професор Внукова Наталія, професор кафедри митної справи і фінансових послуг

У теперішній час головною умовою функціонування банківської системи є підтримка на достатньому рівні фінансової стійкості установ. Банківський сектор зазнає значний негативний вплив кризових явищ, тому питання забезпечення та підвищення рівня фінансової стійкості банків є актуальним.

Висновки щодо оцінки стійкості банків у 2023 році є оптимістичними: прогнозується, що лише кілька установ може виявити помірну потребу в капіталі. З урахуванням цього та сучасного стану банківського сектору Національний банк України (НБУ) відновлює раніше призупинені та вводить нові регуляторні вимоги. У вересні 2023 року були відновлені ряд вимог щодо оцінки кредитного ризику, а також вдосконалено підходи до оцінки платоспроможності юридичних осіб, які банки повинні були впровадити до 1 листопада 2023 року [5].

Для забезпечення подальшого гармонійного розвитку банківського сектору важливо, щоб фінансові установи враховували результати оцінки стійкості та включали плани впровадження регуляторних вимог у

свої стратегії діяльності. Також доцільно періодично оновлювати ці стратегії з урахуванням актуальних обставин [5].

Фінансова стійкість – це здатність банківської установи ефективно управляти фінансовими ресурсами, забезпечувати стійкість у випадку економічних труднощів. Це включає в себе комплекс інтегральних характеристик, які визначають здатність банківських установ ефективно функціонувати в системі трансформації фінансових ресурсів.

Існують основні підходи до визначення поняття «фінансова стійкість банків»: мікроекономічний, макроекономічний, комплексний та рейтинговий.

Відповідно до мікроекономічного підходу поняття «фінансова стійкість банків» трактується як спроможність окремих банків утримувати платоспроможність, ліквідність і адекватність капіталу на рівні, який є безпечним для їх діяльності, а критерієм оцінки фінансової стійкості є критичні значення зазначених показників [3].

Згідно з другим підходом фінансова стійкість банків розглядається як результат зміни показників, що характеризують стан банків, під впливом макроекономічного середовища.

Основною цього підходу є те, що напрями діяльності та ризики банківської системи в першу чергу залежать від впливу макроекономічного оточення. В цьому контексті фінансовий стан окремих банків, хоча важливий, не є головним аспектом. Ця думка обґрунтовується тим, що банківська система є складовою більш великої фінансово-економічної системи [3].

Згідно з третім підходом, поняття "фінансової стійкості банків" визначається як результат синтезу макро- та мікроекономічних факторів. Цей підхід характеризує фінансову стійкість як динамічну інтегральну характеристику, яка оцінює здатність банку, як системи для трансформації ресурсів та управління ризиками, виконувати свої функції, відстоюючи вплив зовнішніх та внутрішніх факторів [3].

До основоположних засад рейтингового підходу необхідно віднести спробу визначити фінансову стійкість на основі системи рейтингів банків та комплексних індикаторів, які б характеризували їх фінансову стійкість [3].

Збереження фінансової стійкості є ключовим для збереження конкурентоспроможності банку на кредитному ринку. Проте досягнення цієї мети є дуже складним завданням. На сучасному етапі фінансову стійкість банків України найчастіше загрожують такі негативні фактори:

економічні та фінансові кризи, можуть суттєво підірвати фінансову стійкість банків;

кредитний ризик – надмірний обсяг неплатоспроможних позик та недооцінений кредитний ризик можуть призвести до значних втрат для банку;

ліквідність – нееквівалентна ліквідність може призвести до проблем у здійсненні платежів;

зміни в інтересах клієнтів та їхня втрата довіри можуть призвести до втрати вкладів та клієнтів;

зміни в банківському законодавстві та регулюванні можуть вплинути на умови діяльності банку та вимоги до фінансової стійкості;

валютний ризик – зміни в обмінних курсах та економічні нестабільності на світовому ринку можуть вплинути на фінансову стійкість банку.

репутаційний ризик – негативна публічність та репутаційні проблеми можуть вплинути на довіру клієнтів та інвесторів [1].

Також фактори, що впливають на фінансову стійкість банку, можна поділити на ендогенні та екзогенні, що зображено на рис. 1.

Рисунок 1 – Фактори впливу на фінансову стійкість банку [1]

Економічні та глобалізаційні фактори є серед важливих екзогенних впливів. Загальна економічна ситуація визначається за такими показниками, як баланс платежів країни, інвестиційний клімат, стан реального сектору економіки, розміри тіньової економіки, рівень модернізації виробничих потужностей. Глобалізація у світовій економіці призвела до появи глобального фінансового ринку. Внаслідок цього поширення кризових явищ відчутно прискорилося, і існує висока ймовірність того, що такі явища можуть суттєво вплинути на фінансову стабільність банків в Україні. Вплив фінансових чинників визначається

попитом і пропозицією грошової маси, швидкістю інфляції та інфляційними очікуваннями, обсягом і розкладом обслуговування державного боргу, рівнем доходів на ринку цінних паперів, обмінним курсом національної валюти, грошовою емісією та монетарною політикою центрального банку. Політичні фактори мають важливе значення в створенні сприятливого середовища для розвитку банківського сектору та встановленні рівних правил функціонування на фінансовому ринку у законодавстві та нормативному регулюванні. Неможливо досягти фінансової стійкості банківського сектору без соціальної стабільності та відповідної соціальної політики уряду [2,4].

Між ендегенними факторами фінансової стійкості можна виділити фінансово-економічні, пов'язані з ефективним управлінням активами і пасивами банку, ліквідністю та належним рівнем капіталізації, і організаційно-функціональні, до яких належать рівень управління банком, якість банківської стратегії, рівень професійної підготовки персоналу та інші аспекти. Також важливі юридичні аспекти, пов'язані з дотриманням банком чинних регулятивних вимог і законодавства, зокрема в галузі протидії відмиванню грошей та фінансуванню тероризму. Інформаційно-технологічні фактори, такі як програмне забезпечення, наявність платформи для інтернет та мобільного банкінгу, системи захисту даних, які відіграють пріоритетну роль у забезпеченні фінансової стійкості сучасного банку [2,4].

Ці чинники є загальними для всіх банків і мають суттєвий вплив на досягнення ними фінансової стійкості. Отже, при розгляді напрямів підвищення стійкості банків є підстави враховувати весь комплекс цих факторів.

Фінансова стійкість банківської установи виявляється у здатності ефективно виконувати всі свої зобов'язання перед вкладниками, кредиторами, власниками, державою тощо та забезпечувати сталий розвиток, враховуючи вплив зовнішніх та внутрішніх факторів середовища. Фінансова стійкість визначається досягненням певного стану рівноваги, що включає оптимальне співвідношення ризиків, доходів і прибутків.

При вивченні факторів, які впливають на рівень фінансової стійкості банків, встановлено, що ці фактори можна класифікувати на ендегенні і екзогенні. Екзогенні фактори стосуються ситуації в країні в цілому, тоді як ендегенні фактори пов'язані з діяльністю конкретного банку. Важливо відзначити, що неможливо виділити конкретні фактори, які мають найбільший вплив на фінансову стійкість банку, оскільки всі фактори впливу підлягають дослідженню.

Література

1. Баянт Г.Р. Забезпечення фінансової стійкості банків. Збірник наукових праць I Всеукраїнської нп конференції: *Фінансова політика України: реалії та перспективи розвитку*» Суми: ДВНЗ “УАБС НБУ С.13-15.
2. Гарбар Є.С. Фактори впливу на фінансову стійкість банку в умовах нестабільного економічного середовища. *Науковий вісник Ужгородського університету Серія "Економіка"*. 2015. Випуск 1 (45). Т.1 С. 184-187.
3. Звєряков М. І., Коваленко В. В., Сергєєва О. С. Управління фінансовою стійкістю банків. Київ: Центр учбової літератури, 2016.520 с.
4. Корженко, К. А. Підходи до класифікації факторів, що впливають на стійкість банківської установи. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки*. 2015. 12 (1). С.191-195.
5. Національний банк України. Офіційний сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-bankivskogo-sektoru-listopad-2023-roku>

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКОСТІ БАНКУ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Манченко Вікторія, здобувач вищої освіти I курсу магістратури спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

*Харківського національного економічного університету ім. Семена Кузнеця
Науковий керівник: д.е.н., професор Внукова Наталія, професор кафедри банківської справи і фінансових послуг*

Однією з сучасних проблем є забезпечення стійкого розвитку економіки, зокрема її важливої частини – банківської системи. Нестабільні фінансові ринки і економічні коливання можуть спричинити фінансові кризи, які позначаються на банках. Своєчасний аналіз фінансової стійкості є ключовим для уникнення більшості проблем, пов'язаних з операціями банківських установ, і сприяє не лише зміцненню та стабільності окремого банку, але й узагальненій стабільності банківської системи [2].

Національний банк України використовує практику моніторингу фінансової стійкості банків на основі різних показників та нормативів, що стосуються фінансової діяльності банків [4]. Індикатори фінансової стійкості це інформаційні показники, що оцінюють поточний фінансовий стан та стійкість фінансових установ в країні та їхніх контрагентів за такими аспектами, як достатність капіталу, якість активів, прибуток та рентабельність, ліквідність і вразливість до

Наукове видання

**„МОЛОДІЖНА НАУКА У КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ”**

VII учнівсько-студентська конференція

7 грудня 2023 р.

(укр., англ. мови)

Відповідальний за випуск:

Сукач Олена

к.е.н., доцент, професор кафедри маркетингу, фінансів, банківської
справи та страхування

Східноєвропейського університету імені Рауфа Аблязова

Затверджено 01.12.2023. Формат 60x90/16.
Гарнітура Times New Roman. Ум.-друк. арк. 62,4.
Зам. № 18–62.

*Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова
18036, м. Черкаси, вул. Нечуя-Левицького, 16.*